

Aesu 2- Portffolio Adnoddau Anifeiliaid

BYWYD GWYLLT O CYMRU
Gan SIOBHAN SQUELCH

Y <u>Dyniaethau</u>	Mathemateg a Rhifedd	Y Celfyddydau Mynegiannol
Thema: Taith fudo palod Patrwm/ Patrymau / Ffocws Iaith: O ble rwyd ti'n dod yn wreiddiol? Ble est ti? Blw rwyd ti'n nawr? Ble byddi di'n mynd? Geirfa: milltiroedd, milltir, Norwy, Gwlad yr Iâ, ynys, palod, hedfan, cyfrifo. Gweithgareddau: Bydd y plant yn ymchwilio'r daith fudo palod o Norwy i'r Sir Benfro. Byddan nhw gyfrifo'r filltir defnyddio mapiau a graddfa. Gwybodaeth Flaenorol: Mae'r plant yn wedi dysgu am y palod o Ynys Skomer, Sir Benfro.	Thema: Graddfa Patrwm/ Patrymau / Ffocws Iaith: Beth ydy hyd / lled / uchder y cadno? Pa un ydy'r mwyaf? Pa un ydy'r lleiaf? Geirfa: hanner, hyd, lled, adio, cyfrifo, mesur tap Gweithgareddau: Bydd y plant yn defnyddio taflen waith i arlunio'r anifeiliaid ar y llawr (tu allan) gyda'r sialc. Bydd y plant yn cymharu nhw. Gwybodaeth Flaenorol: Roedd y plant wedi dysgu'r sgiliau mathemateg ddod. Felly, byddan nhw hyderus gyda'r rhifau.	Thema: Creu anifeiliaid gwyllt newydd a'u paentio. Patrwm/ Patrymau / Ffocws Iaith: Rydw i'n hoffi___achos___. Dydw i ddim yn hoffi___achos___. Fy hoff llun ydy___achos___. Mynegi barn: Yn fy marn i... Geirfa: lliwgar, cyffroes, dramartig, doniol, arddurnol, realistig. Gweithgareddau: Yn gyntaf, bydd y plant yn creu eu hanifail gwyllt nhw. Byddan nhw ddisgrifio nhw i'r dosbarth. Gwybodaeth Flaenorol: Mae'r plant wedi dysgu am liwiau. Felly, byddan nhw siarad Cymraeg bob amser.

MAES DYSGU A PHROFIAD:		Leithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu	Tasg: Ysgrifennu
Gorchmynion am y Dosbarth.		Gorchmynion am un plentyn/Gorchmynion am y Cynorthwydd Dosbarh	
Thema: Dyddiadur: Beth wnes i ddoe. Ond, rhaid bydd y plant yn dychmygu byddan nhw'n anifeiliaid gwyllt.	Patrwm/Ffocws iaith: Y gorffennol; berfau cryno. Es i... Bwytais i... Welais i...	Gwybodaeth Flaenorol: Yn y wers ddiwethaf, roedd y plant yn ymarfer siarad yn y gorffennol. Roedd y plant yn siarad yn hyderus am eu penwythnos nhw. Bydd y plant ymestyn eu brawddegau nhw defnyddio'r matiau iaith. Roedd Grŵp Melyn fod y gwaith yn anodd. Maen nhw wedi clywed y brawddegau yn y negyddol ac mae Grŵp Glas yn gweithio'n galed; deallon nhw.	
Gweithgareddau: 1) Drilio: Yn gyntaf, byddwn ni'n adolygu o batrwm y gorffennol. Canu "Es i i jwngl". Bydd y plant a symud i'r gerddoriaeth. Bydda i'n modelu'r gweithredoedd. Bachgen yn erbyn merched. 2) Chwarae Trap-ddor ar y bwrdd gwyn mawr. Bydda i'n defnyddio'r mat iaith aur. Rhaid i fi modelau'r ynganiadau cywir. Mewn parau, bydd y plant yn chwarae Trap-ddor. Gwnân nhw ddewis pa daflen byddan nhw'n defnyddio. 3) Cyflwyno geiriau newydd gyda'r cardiau fflach ac ailadrodd côr. Drilio'r eirfa newydd a geirfa adolygu. Ar y bwrdd gwyn mawr, yn fy sleidiau i, bydd yr eirfa yn cuddio. Gwnaiff y grwpiau yn cael un pecyn A4, lluniau ar y blaen a geiriau ar y cefn. Hefyd, gwnân nhw gael cardiau bach fflach i helpu gyda'u hysgrifennu nhw. 4) Pedair Gwaith Gwell: ar y bwrdd gwyn mawr cyn y gêm, bydda i'n ysgrifennu enghreifftiau o sut i wella'r brawddegau ddefnyddio ansoddeiriau, ymestyn y brawddegau a defnyddio'r gair "achos". 5) Y Dyddiadur: gwnaf i fynd i'r matiau iaith ac arddangos y dosbarth sut i ddefnyddio hwn.			Geirfa Adolygu: Ddoe, echdoe, neithiwr, copyn, neidr, afon, cadno, malwen, wyau, aderyn du, Geirfa newydd: Draenog, llygoden, gwiwer, coedwig, mochyn daear, cwningen, tylluan.
Gwaith Gwahaniaethol: Bydd y plant yn cael Matiau Iaith wahanol. Mat Aur, Mat Arian a Mat Efydd. Hefyd, gwnaiff y plant yn dewis gemau trap-ddor dibynnu bydd y plant yn dewis pa fat byddan nhw ddefnyddio. Bydd grŵp Melyn yn defnyddio mat iaith Efydd a bydd grŵp Glas yn defnyddio mat Aur.		Gwybodaeth Ywchwanegol: Bydd Mrs Jones (CD) yn gweithio gyda grŵp Melyn, felly bydda i'n gweithio gyda grŵp Glas i ymestyn eu dealltwriaeth. Bydd grŵp Melyn yn gweithio ar y cyfrifiaduron am eu tasg ysgrifennu olaf. Y wers nesaf, bydd y plant yn gwneud pyramid triarama gyda'u hysgrifennu nhw.	

Nod y wers y bore 'ma ydy;

1) Adolygu'r gorffennol:

- es i
- gwelais i
- bwytais i

2) Byddwn ni'n **dysgu geirfa newydd** o amgylch ein pwnc: Bywyd Gwylt o Gymru, ac **adolygu geirfa** rydyn ni'n gwybod.

3) Yn olaf, byddwch chi'n **ysgrifennu dyddiadur**. Ond, dim chi...rhaid byddwch chi'n dychmygu rydych chi'n anifeiliaid gwylt. Cofiwch, rydyn ni'n dysgu am anifeiliaid gwylt o Gymru- dim anifeiliaid o wledydd gwahanol. Er enghraifft. Dim anifeiliaid jwngl! Dim eliffant, neu lew.

Ydych chi'n deall dosbarth bump? Bant a ni!

Nod y wers y bore 'ma ydy;

1) Adolygu'r gorffennol:

- es i
- gwelais i
- bwytais i

2) Byddi di'n dysgu geirfa newydd o amgylch ein pwnc: Bywyd Gwylt o Gymru, ac **adolygu geirfa** rwyt ti'n gwybod.

3) Yn olaf, byddi di'n ysgrifennu dyddiadur. Ond, dim ti...rhaid byddi di'n dychmygu rwyt ti'n anifeiliaid gwylt. Cofiwch, rwyt ti'n dysgu am anifeiliaid gwylt o Gymru- dim anifeiliaid o wledydd gwahanol. Er enghraifft. Dim anifeiliaid jwngl! Dim eliffant, neu lew.

Wyt ti'n deal Dylan?

Es i i'r Jwngl!

Es i i'r jyngl

Cerddoriaeth: Seimon Morris
Geiriau: Catrin Phillips

- Nawr 'te Dosbarth Pump!
- Rhaid i chi ewch ar eich traed chi! Sefwch os gwelwch yn dda.
- Peidiwch â bod yn drist Blwyddyn 6! Rydych chi'n dwlu â canu!
- Symydwch! Beth ydy'r symudiad nesaf?
- Da iawn i chi! Ardderchog. Ond, rydw i'n meddwl bod rydyn ni angen cystadleuaeth. Beth ydych chi'n feddwl Dosbarth 5? Bachgen yn erbyn merched! Ar ôl tri; un, dau, tri!

- Nawr 'te Dylan!
- Rhaid i ti ewch ar dy draed di! Sefa os gweli di'n dda.
- Paid â bod yn drist Dylan! Rwyt ti'n dwlu â canu!
- Symyda! Beth ydy'r symudiad nesaf?
- Da iawn i ti! Ardderchog. Ond, rydw i'n meddwl bod rydyn ni angen cystadleuaeth. Beth rwyt ti'n feddwl Dylan? Bachgen yn erbyn merched! Ar ôl tri; un, dau, tri!

Trap-ddor

- 1) Gweithiwch mewn pâr. Dewiswch eich partner chi yn ofalus os gwelwch yn dda; rhaid i chi weithio'n galed!
- 2) Dewiswch pa fat iaith; Efydd, Arian neu Aur. Rydych chi'n gwybod eich lefel chi. Ond, rhaid i chi ymestyn eich gwybodaeth. Amdani!
- 3) Mae angen i chi feddwl am eiriau ar y daflen, dewiswch a'u cofiwch nhw.
- 4) Mae partner Un yn darllen y brawddegau. Mae partner Dau yn dweud 'cywir' os maen nhw ddyfalu'n yn gywir. Mae partner Un yn symud i'r rhan nesaf. Ond, os maen nhw ddyfalu'n anghywir. Gnaif partner Un yn dechrau'r unwaith eto.
- 5) Cofiwch! Rhaid i chi ddechrau ar y dechrau bob tro a darllen pob brawddeg!
- 6) Cyfnewidiwch, a dechrau eto!
- 7) Os oes wedi gorffen, tria'r eto defnyddio'r mat uchel.

Neithiwr, es i...

i'r jwngl
i'r siop
i Abergwaun

a gwelais i...

ddraenog.
gwningen.
lygoden.

Wedyn, bwytais i

greision.
gawl.
wyau.

Echdoe, es i ddim

i'r afon.
i'r goedwig.
i'r mynydd.

Welais i ddim

gwiwer.
neidr.
cwningen.

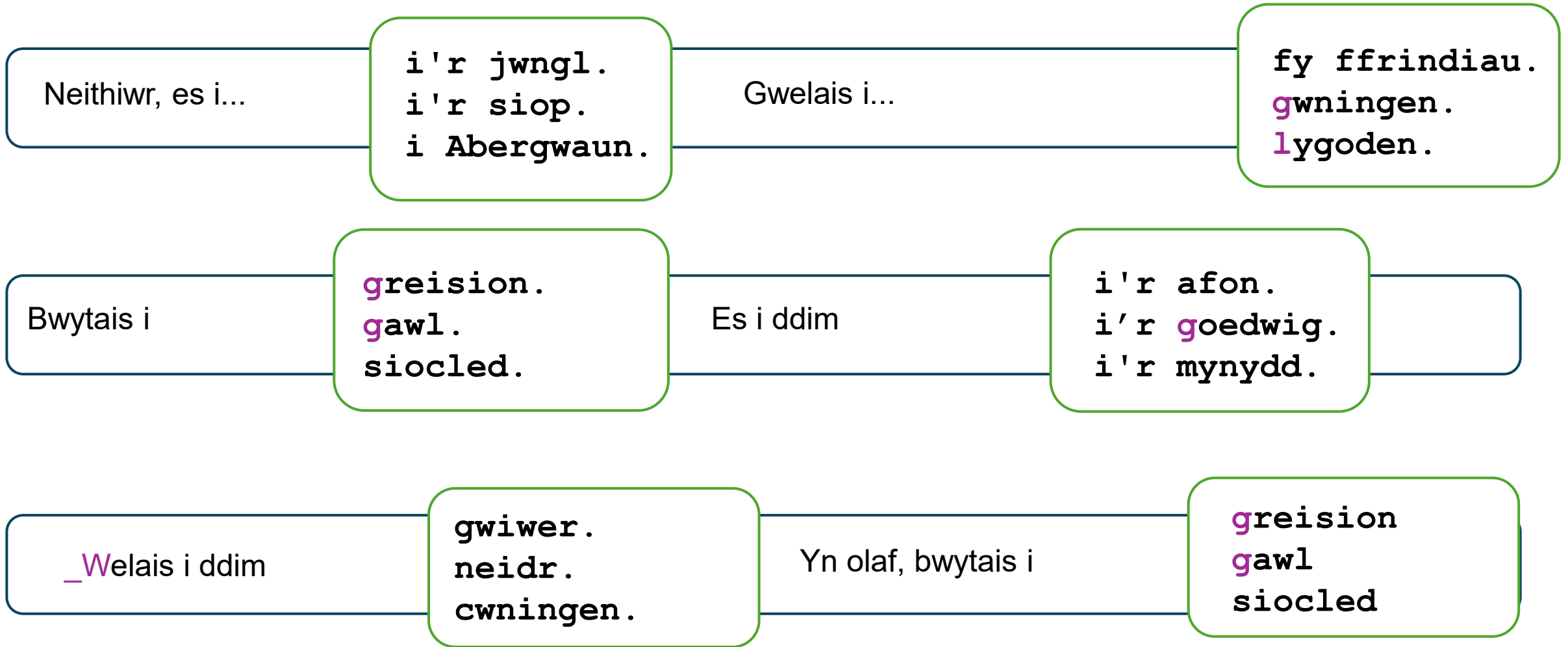
Yn olaf, fwytais i ddim

creision.
cawl.
siocled.

Trap-ddor

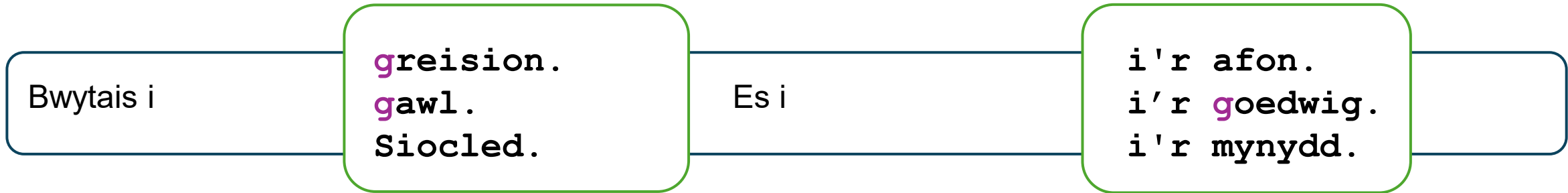
Aur

Trap-ddor

Arian

Trap-ddor

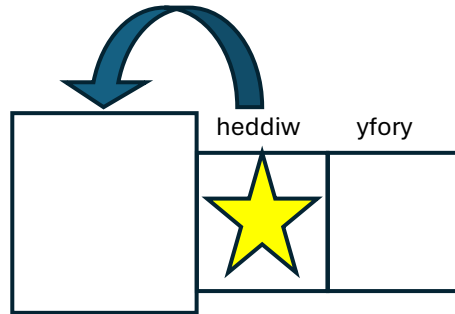

Efydd

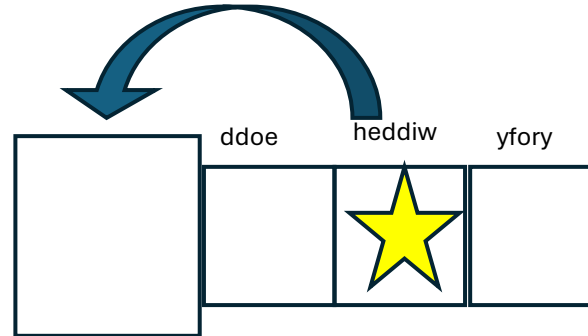
Cardiau Fflach ac Ailadrodd Côr

- Ailadroddwch ar fy ôl i...
 - Defnyddiwch lais morwr.
 - Defnyddiwch lais uchel.
 - Defnyddiwch lais isel.
 - Sibrwdwch!
-
- Rhaid i chi chwarae mewn parau neu grŵp bach. Defnyddiwch y cardiau fflach i asesu eich gilydd.
 - Bant a chi!

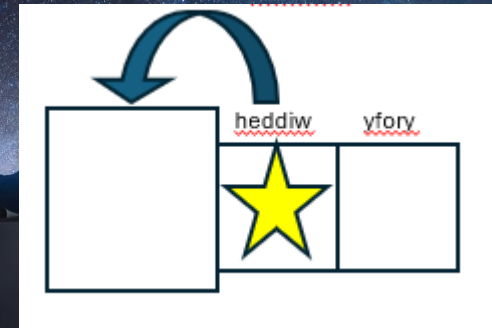
ddoe

echdoe

neithiwr

coedwig

cwningen

mochyn dear

gwiwer

draenog

llygoden

neidr

afon

copyn

cadno

malwoden

mynydd

wyau

aderyn du

tylluan

Pedair Gwaith Gwell

- Mrs Jones, wnei di weithio'r gweithgaredd gyda'r plant ar y bwrdd bach gywn, os gweli di'n dda?

- Gwnewch grwpiau o bedwar. Fel arfer, mae hwn yn dasg hirach. Ond heddiw, byddwn ni'n gweithio'n gyflym.
- Plygwch eich papur yn hanner, ac unwaith eto. Bydd y papur yn cael pedwar rhan cyfartal.
- Yn cyntaf, mewn bocs 1, ysgrifennwch ddechrau'r eich dyddiadur.
- Wedyn, symudwch y papur i'r person ar bwys.
- Bydd y person nesaf yn ychwanegu'r frawddeg arall.
- Cofiwch, byddan ni'n ymestyn y frawddeg. Gwnewch chi ychwanegu ansoddeiriau? Gwnewch chi newid camgymeriadau?
- Parhewch gyda'r pedwar blychau.
- Edrychwch â'r enghreifftiau ar y sleid nesaf.

Pedair Gwaith Gwell (er enghraifft)

1

Neithíywr, es i ŷr afon.

2

Neithíywr, es i ŷr afon.

Roeddwn i'n hoffi'r afon achos...

3 Neithíywr, es i ŷr afon.

Roeddwn i'n hoffi'r afon achos...

mae'n gyffroes ac mae'n hwyl.

roedd e'n gyffroes ac roedd e'n hwyl!

4 Neithíywr, es i ŷr afon.

Roeddwn i'n hoffi'r afon achos...

Roedd e'n gyffroes ac roedd e'n hwyl.

Gwelais i fy ffrind, y neidr.

Dydd Iau, y trydydd ar ddeg o Dachwedd, 2025

Annwyl Dyddiadur,

Oddi wrth,
fi

Beth wnest ti ddoe?

Mat iaith- Aur

Neithiwr Ddoe Echdoe	es i es i ddim	i'r afon. i'r g oedwig. i'r mynydd.	Roedd e'n	hwyl g yffroes dd iddorol
	welais i welais i ddim	wiwer. neidr. dd raenog.		...achos mae'n...
	bwytais i fwytais i ddim	wyau. llygoden. malwoden.		f lasus iachus ofnadwy ych a fi!

Ansoddair:

sych
ddiogel
cynnes
sefydlog
laith
clyd

neidr

Buwch goch gota

copyn

cadno

malwoden

mynydd

gwiwer

draenog

llygoden

gwenynen

aderyn du

tylluan

Beth wnest ti ddoe?

Mat iaith- Arian

Neithiwr Ddoe Echdoe	es i es i ddim	i'r afon. i'r g oedwig. i'r mynydd.	Roedd e'n	hwyl gyffroes diddorol
	welais i welais i ddim	wiwer. neidr. d draenog.		flasmus iachus
	bwytais i fwytais i ddim	wyau. llygoden. malwoden.		ofnadwy ych a fi!

cadno

malwoden

mynydd

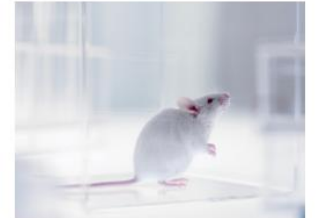
gwiwer

draenog

llygoden

Beth wnest ti ddoe? Mat iaith- Efydd

Neithiwr Ddoe Echdoe	es i es i ddim	i'r afon. i'r goedwig. i'r mynydd.	Roedd e'n	hwyl gyffroes diddorol
	welais i welais i ddim	wiwer. neidr. ddraenog.		
	bwytais i fwytais i ddim	wyau. llygoden. malwoden.		flasmus iachus ofnadwy ych a fi!

MAES DYSGU A PHROFIAD:		Gwyddoniaeth a Thecholeg		Tasg: Siarad		
Thema: Tŷ/Lloches anifeiliaid- Bydd y plant yn creu tŷ/lloches am yr anifeiliaid gwyllt.		Patrwm/Ffocws iaith: Gofyn ac ateb cwestiynau: Meddiant. - Beth ydy hwn/hon? _____ ydy hwn/hon. - Oes ____ gyda fe? - Oes, mae ____ gyde fe/Nac oes, does dim ____ gyda fe. - Tŷ pwy ydy hwn? - Tŷ _____ ydy hwn. - Lloches pwy ydy hon? - Lloches_____ ydy hon.		Gwybodaeth Ywchwanegol: Felly, yn y wers nesaf, byddwn ni’n adeiladu ar wybodaeth y plant. Byddwn ni’n siarad am y lloches a cartrefi anifeiliaid a sut maen nhw'n cadw'n ddiogel yn y gwyllt. Y wers nesaf, bydd y plant yn disgrifio eu lloches nhw i’r plant arall. Rhaid bydd y plant yn gofynwch ac ateb cwestiynau.		
Gweithgareddau: 1) Bingo- adolygu geirfa anifail gwyllt. Bydda i’n dewis un blentyn i dweud y gair. 2) Cyflwyno geiriau newydd gyda’r cardiau fflach ac ailadrodd côr. Drilio’r eirfa newydd a geirfa adolygu. Ar y bwrdd gwyn mawr, yn fy sleidiau i, bydd yr eirfa yn cuddio. Gwnaiff y grwpiau yn cael un pecyn A4, lluniau ar y blaen a geiriau ar y cefn. 3) Drilio cwestiynau – Pwy sy’n gyflym? Plant fel y athro, gofyn ei cymydog, 4) Cadlongu 5) Dim nodredd, dim ysgolion 6) Cwestiwn olwyn – Gofyn y plant i dod i’r gofyn cwesitiwn i’r dosbarth. 7) Ewch tu allan- Creu cartrefi anifeilaid				Enw: Lloches Ffon Dail Twll Nyth Pentwr ffrâm	Ansoddair: Sych Diogel Cynnes Sefydlog Llaith Clyd	Berf: Adeiladau Plygu
Geirfa Adolygu: cadno, malwoden, chwilen, gwenynen, aderyn du, tylluan, gwiwer, draenog, lloygoden, neidr, buwch goch gota, copyn. Geirfa Newydd: ffyn, ffon, cerrig, dail, twll, nyth, pentwr				Gwybodaeth Flaenorol: Mae hwn yn wers mewn dau ran. Dyma'r wers gyntaf.		

Bingo/Cardiau fflach bach

cadno

malwoden

chwilen

gwenynen

aderyn du

tylluan

Bingo/Cardiau fflach bach

gwiwer

draenog

llygoden

neidr

Buwch goch gota

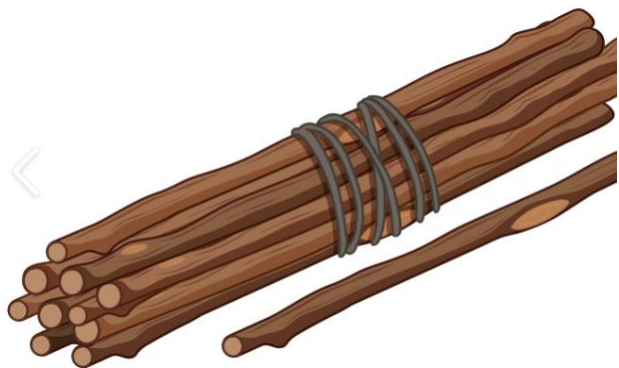

copyn

Bingo/Cardiau fflach bach

Ffyn/ffon

Cerrig

Dail

twll

nyth

pentwr

Tŷ pwy ydy hwn?

Tŷ ddraenog ydy hwn.

Lloches pwy ydy hon?

Lloches neidr ydy hon.

Oes deil gyda fe?

Oes, mae deil gyda fe.

Nac oes, does dim deil gyda fe.

Beth ydy hon?
Lloches neidr ydy hon.

Beth ydy hwn?
Pentwr ydy hwn.

Cadlongu

1. Gweithio mewn parau.
 2. Dewsiwch chwe sgwâr.
 3. Peidiwch â dweud wrth eich partner!
 4. Gofynwch y cwestiwn i eich partner ac mae berson arall yn atebwch.
 5. Y enillydd ydy'r berson i cludo mewn llong.
- Rydw i'n gwybod Dosbarth 5, maen nhw lawer o eiriau ar dy fat Cadlongu. Paid poeni! Os mae'r gair dydych chi'n gwybod, defnyddio'r pen i uwcholeuo fe. Wedyn, y bore 'fory, yn amser gweithgaredd, bydden ni'n defnyddio geiriaduron i edrych am yr eirfa.

Oes _____ gyda'r tŷ?

Oes, mae _____ gyda'r tŷ.

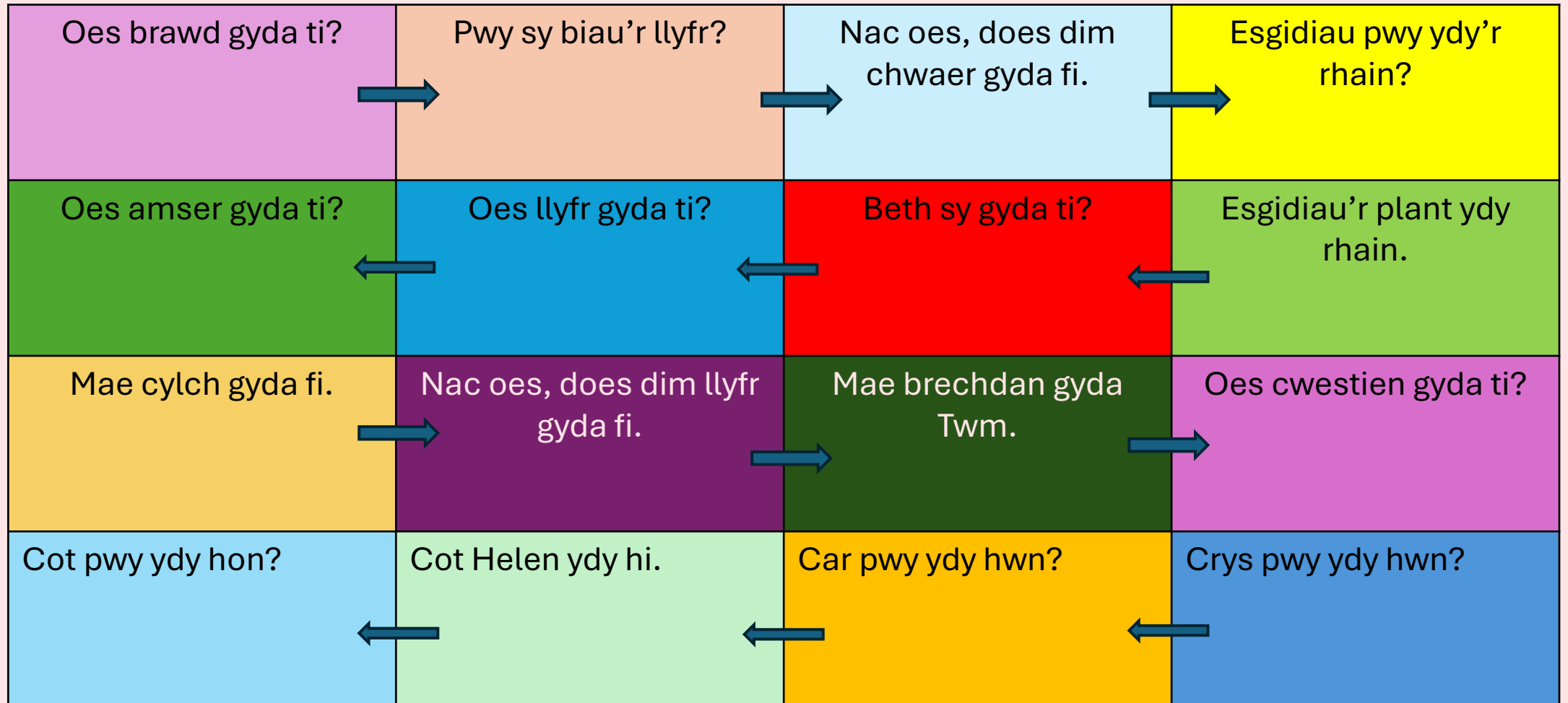
Nac oes, does dim _____ gyda'r tŷ.

	A	B	C	D
1	dail	ffyn	twll	pentwr
2	cerrig	drws	blodau	ochrau
3	to	garej	sgrwd	coeden
4	ffenestr	gwair	carped	teils

Dim nodredd, dim ysgolion: Rheolau

- Mewn grwpiau o dri (2 chwaraewr ac 1 dyfarnwr).
- Taflwch y dis.
- Rhaid i chi gyfieithu'r cwestiwn.
- Os ydyn nhw'n gywir, taflwch y dis unwaith eto.
- Ond, os mae'n anghywir, bydd y dyfarnwyr yn darllen yn uchel yr ateb cywir. Dim symuda heb ateb cywir!

Dim nodredd, dim ysgolion

Creu Cartrefi anifeiliad

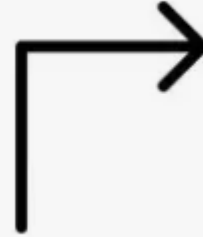
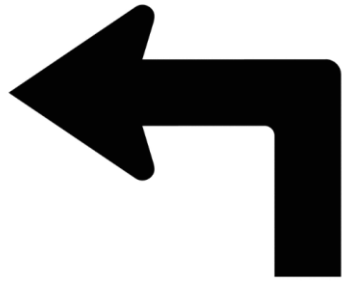
- Ewch i grwpiau o dri.
- Dewiswch un anifail.
- Casglwch deunyddiau naturiol.
- Dechrau gwneud!
- Cofiwch i gofyn cwestiynau i'r pobl arall- ymarfer, ymarfer, ymarfer!

MAES DYSGU A PHROFIAD:			Iechyd a Lles	Tasg: Gwrando
Thema: Symud fel anifail: Dyma’r dasg 'agor' achos ar ôl y drilio, bydd y plant yn dewis sut byddan nhw wneud.		Patrwm/Ffocws iaith: Gorchmynion		Gwybodaeth Flaenorol: Dyma’r wers adolygu. Mae’r plant wedi dysgu’r eirfa yn iawn. Mae plant yn gwybod bob gorchmynion.
Gweithgareddau: 1) Adolygu geiriau newydd ar y bwrdd gwyn mawr. 2) Chwarae cuddio. 3) Arddweud Araf. 4) Arddweud gyda’n gilydd 5) Gyfarwyddiadau dawns.				Geirfa Adolygu: l’r chwith l’r dde Rhedwch Cerddwch Neidiwch Trowch Sgipiwch Rholiwch Ymlaen Yn ôl Troi l’r Troi o gwmpas
I Gwaith Gwahaniaethol: Bydd y wers yn cael yn y neuadd. Bydd y plant yn symud yn rhydd ar draws yr ystafell.				

Chwarae Cuddio

- Torri'r lluniau a gorchmynion, cuddio nhw o amgylch ystafell.
- Gweithio mewn parau, bydd y plant yn cael y lluniau a gorchmynion a chydweddu hwn.
- Wedyn, bydd y plant yn actio allan y gorchmynion.

i'r chwith
i'r dde
rhedwch
cerddwch
neidiwch
trowch
sgipiwch
rholiwch
Hopiwch
Stopiwch
Sgrechan
troi o gwmpas

Arddweud Araf

- Bydda i'n darllen y gorchmynion/cyfarwyddyd yn uchel.
- Bydd un plentyn yn darllen yr enw o'r anifail.
- Bydda i'n cyfrifo'r i ugain.
- Rhaid bydd y plant wneud eu gweithred.

Athrowes: Rholiwch ar y llawr fel...

Plentyn: malwoden.

Athrowes: Hopiwch fel...

Plentyn: llygoden!

Arddweud gyda'n gilydd

- Ar ôl y gêm diwethaf, bydd y plant yn chwarae arddweud gyda'n gilydd mewn grwpiau bach.
- Defnyddiwch y cardiau fflach bach ac y gorchmynion.
- Herio'r plant i meddyliwch o gorchmynion wahanol.
- Symydwch fel anifail.

Bingo/Cardiau fflach bach

gwiwer

draenog

llygoden

neidr

Buwch goch gota

copyn

Bingo/Cardiau fflach bach

cadno

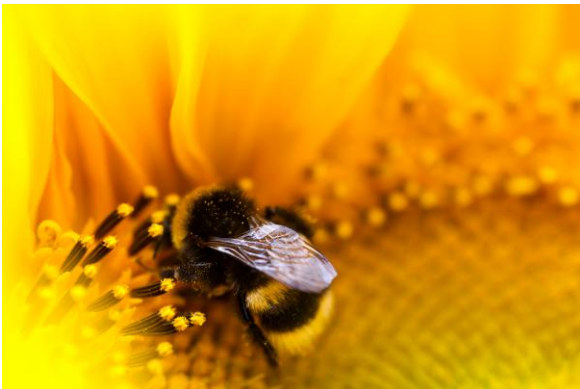
malwoden

chwilen

gwenynen

aderyn du

tylluan

Gyfarwyddiadau dawns

- Bydd y plant yn cael dewis: creu dawns, neu drama, neu cwrs rhwystrau.
- Rhaid i fe gysylltu â anifeiliaid.
- Bydda i'n caniatáu yr plant i dewis.
- Byddan nhw perfformio ar ddiwedd yr wers.